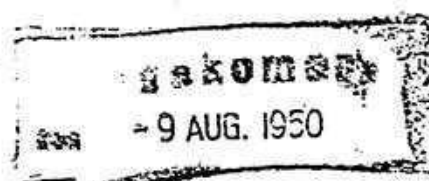

3308 V

I

Overzicht van belangrijkste

gebeurtenissen in Berettingstijd
parochie St. Agatha

Vooreens de gebeurtenissen volgens data te memo-
reeren geef ik eerst een overzicht van de houding
van de NSB ten opzichte van onze dorpsbewoners
in het algemeen en vooral ten opzichte van ons
Katholieken, in t byzonder wat betreft hun houding
in de kerk.

Stuwelijk was ons Vaderland op 15 Mei 1941
vredesdwang en geëncapituleerd, of aantonde begon
de NSB onder de bescherming van de Britse be-
zetting den kop op te steken, vooral in Handvoort.
ons kloep werd een broeinest v.d NSB. Vanaf
den zomer 1941 werden hier geregeld op leidings-
cursussen georganiseerd, voor de jonge stormers-
jongens in principe -, op tochten gehouden en
grote meetings in de open lucht, alles natuurlijk
in een leidings- of D.A. uniform in uniform

De jonge stormers in uniform, over den zelf
koo brutaal, dat zij in hun uniform in de kerk
den kerk komen van de blis bij te wonen. Dit lokte
natuurlijk protest uit, van den kant van den Pastoor,
die samen met de bisschop alle politieke uniformen
tot den de godsdiensbetreffingen verbood. In de
kerk kon geen politiek worden toegelaten, evenmin
politieke betogen en de geleerde kerk in

*
*
*

P.J.

de Kerk ons gezamenlijk te bidden en God te loven
en te danken, en te aanbidden.

Op Monday 8 Juni 1941 kwam de eerste botsing
(die ingesloten luthernisch, uit volk en vaderland)
En sinds dien Monday werd tot den zomer van
1942 iedereen Monday een protest roeg lezen
vanaf den kansel tegen het dragen van politieke
uniformen v.d. NSD.

Op Monday 3 Aug 1941 werd na het protest
van den Pastor onder alle H. H. Missen een brief
voorgelezen van het gezamenlijk Episcopaat
waarin in scherpe bewoordingen werd geprotes-
teerd tegen de opheffing van het R. K. Werklieden
verbond in ons vaderland. onder het roepen
van deze brief onder de H. H. van g. meer -
de H. g. Badgasten - Mis - klouk plotseling
een onheil door de volle Kerk - er waren
wel een 900 mensen hier in - van "Heil Hitler"
afwisselend anderen van "Heil Moskou". alle
gehoorzaam sprongen overeind en drie jonge
* ~~mannen~~ sprongen de bank uit en grepen
aanman, die gestreemd had, vast by zijn
coren, handden en voeten en sleurden hem
naar achter in de Kerk en wierpen hem
met een paar flinke klappen de Kerk uit, zo
dat hij bloedend naar buiten kwam en aan
stand. zich begaf naar het Bureau van de
* ~~directie~~ in het gebouw, thans "Hotel de Land"

II

Toen door het optreden van den Pastoor de rust in de kerk was hersteld en de kerkdeuren, weer gesloten waren, kon ~~de~~ Kapelaan ten Hengel weer voortgaan met het voordragen van den brief, hetgeen verder zonder stoornis gebeurde en zoo ook onder de Hoogmis van 10.15 uur.

Tijdens deze stoornis waren ook de jeugdstormers in de kerk en ook deren koudes door de jonge mannen, echter de kerk zijn uitgenodigd, als niet de Pastoor door Kalm, maar energiek, optreden dit voorkomen had.

Sinds deren koning Kervanen voortaan iederen Rosdag 8 & 10 WA mannen in Uniform posten voor de kerk en voor de Pastorie om de jeugdstormers in bescherming te nemen en te handhaven de orde te handhaven.

Deze parochianen waren over deze uitdaging bereid, dat verschillende jonge mannen, met gummi-stokken en te g. slootten door de onder hun kleren in de kerk gingen om zoo nodig en jeugdstormers van W. K. mannen te ijf te gaan.

Belukkig is dit door de Kalm en verstandig. De Pastoor, revoit, zoo ver gekomen. Belukkig, want anders kan, even. Belukkig. Dan, de Pastoor door de Duitschers zijn wegvoerd. De kerk gesloten.

De Pastoor heeft het, maar, weinig geschied.

H. V.

of de Duitschers hadden den Pastoor meegenomen.
Het was op dien bewusten Zondag 3 Augustus.
Na de bloegmit kwamen 2 Heeren van de
Griene Polizei in Uniform aan de pastorie
om den Pfarrer te spreken. Allereerst
eischten zij dien brief v/d Bisschoppen.
De pastoor had deze verborgen en gaf haar
niet. Toen klonk het met de vuist op
tafel: „dat is verket tegen de Duitse weer
macht“. De Pastoor antwoordde daarop
dat wanneer de Duitse overheid het verbod
konde opheffen, dat bisschoppelijke brieven
kon de kranten worden gepubliceerd,
dat dan de Duitsers deze brieven allemaal
konden lezen in de krant. Daareboven
vroeg hij de Pastoor: „wat hier onze bisschoppen
samen hebben, dat inadden voor 14 dagen terug
in de Duitse Bisschoppen gebaad in Duitsland.
* Het is niet juist hier over het ingrijpen van de
Duitsche Bisschoppen hier, ministerie-oordeel, in de
Duitsche kranten.“ Die wijzend op het kleine
woord van Christen ging de Pastoor verder, dat
de Bisschoppen hier zijn in in Duitsland.
„want, hebben in schiedend de secreten van de
Duitsche overheid, de overheid.“ Daarmee
stond. „Hoe sprek de pastoor, vraag 2. „Hoe dan
dient, zij en de, in de secreten de secreten
van de Duitsers en zijn hier.“
*

III

de 2 Beuren Polizei schenen hit te begrippe
 en ook te waarderen, want zij staptten van dit
 criterium af en begonnen toen over die keel in de
 kerk. "Dat is orde, verstorning" zoo sprak de
 Pastoor, en volkomen rust en eerbied worde
 door een volle kerk van 900 menschen de 26
 missie bijgewoond en gefluisterd naar de voorlezing
 van den brief, tot dat door diens schreeuw van
 een N.S.B. de orde verstoord worde. ~~hij~~
 (hij) reet, werd dan ook de 26, toen de kerk
 verlaten, verlaten, verlaten, verlaten, verlaten
 verlaten, verlaten, verlaten, verlaten, verlaten
 "Dat is echtig" zoo sprak toen een van de Polizei. Toen
 stonden hij op met de woorden "auf Wiedersehen"
 en vertrokken. Het liep nog goed af.

ook de 2 Beuren het vianant liepen geveer
 Et is in een sport te worden. Het vianant ten
 * kerkhof land op land gezocht bij een nieuwe
 * inbouw van het tegen de Duitschers gefortificeerde
 * niet vermaandende, dat hij tegenover een N.S.B.
 * spreke. Hij, ~~een~~ een gebrachte in, werd in
 * October 1944 - toen ons Kiam land in de kerk
 * werd geïntente - uit de kerk, weg chad
 * verlaten, verlaten, verlaten, verlaten, verlaten
 * door de 2 Beuren Polizei naar
 * naar Bureau of de Gouverneur en Janus Root, waar
 * hij geïntente, met een verandering. Het vianant
 * af de kerk. Maar voor de verandering, werd hij
 * de verandering ^{20 oktober} wech door een. De kerk verlaten
 * de kerk, verlaten, verlaten, verlaten, verlaten

Als opvolger werd benoemd Kapelaan van der Kleij, die in 1942 op de school bij het Katechismus-onderricht had gesproken over de eerbied en de gehoorzaamheid van kind en jongeling aan het gezag van onze Koningin en daarenboven het woordje „o koo“ had gebezigd, hetgeen door een kind van een NSB'er was oververteld aan haar moeder, die den Kapelaan aanbracht bij het geveerde bureau aan de * Euiterse-straat in Amsterdam.

Op een goede dag kreeg Kapelaan van der Kleij een brief van de Euiterse-straat, dat hij op een donderdag om 10 uur aldaar op het bureau moest ^{verschijnen}. Nu zijn oude blunje, cilinder, meetrijn, bevier en zijn korenschaaf bij zich en hij is heen gegaan, vreemd dat hij wel vervoerd kon worden, naar een concentratiekamp. Maar gelukkig kwam ook hij er met een ^{afstraffing} en bedreiging af.

Intussen bleef de terreur van de NSB in Handvoort voortduren, ook op straat, totdat ^{medelijding} een ^{beschikking} van de Burgemeester de Schenk in zijn huis in de zomer van 1942 daarvoor een einde maakte. De Justitie greep in, de rust in ons dorp was hersteld. Kinderen kwamen ook de langoltermers niet meer in uniform in de school.

geteekend 8 Aug 1950
F. van Diepen
Partoor

sluip, opgeschuift door het geweldig gras
van een vliegtoring, dat heel laag over de Partoria
seinsloeg in in een donkerblauw vier kommen
watericht - langwerpig - lucht tofpeels elik
van ongeveer 250 kilo met ijeren vinnen
als koccid aan het einde - die met een reusach
tig smeind deensloegen door het Partoriaats
gebouw: één boven door de voormuur in
horizontale richting door de achtermuur, welke
* naar de muur in een boord terrecht kwam
in de men daar aangevat, zijn niet in het licht,
over de muur, seden door de voormuur, even
eens, in horizontale richting over de vloer,
welke harmonieus, dat voor de muur stond, in
aan de stichting, op de linker kant in teken
in de toelen snijver, want dat, wij, in teken
over het tooneel door, met zijn het hier
teken in de achter muur, een in de boven
door de door het dat, een vante met tooneel en,
te tooneel, een vante over de verwarren. Het
te tooneel door regies in vee naar in een hoek
en de het tooneel ingang en de veld de vloer
te tooneel te tooneel, de muur te tooneel, Partoria =
te tooneel, en naar te tooneel door het dat
te tooneel het te tooneel, en vante over de het tooneel
te tooneel, te tooneel te tooneel over de muur over
te tooneel te tooneel, en te tooneel te tooneel
te tooneel te tooneel, en te tooneel te tooneel

V

Daar I nachts alles stik donker was en
geen licht, vrocht werden ^{ont}~~aanstoken~~ - de
Electrische leiding was tevens verboden -
~~in daar niet kon~~ ~~in dat~~ werden, er zagen wat
er aan het gebeurd was. Besloot de Pastoor
met zijn dienstpersoneel de kerkleier was
niet met vacante en naar vier naar bed te
gaan, niet weten, dat daar beneden vier
heren kommers waren, die er in heen als tijl-
kommer zag, konden in thollen.

[illegible]

hetgeen las 's avonds plaats vond door
Duitse monteurs uit Schiphol, die de
schroeven los draaiden en de Hering stoffen
er uit haalden. Een volgend dag werden
de bommen door de Duitse soldaten met
een kleine vrachtwagen weg geroeid, nadat
eerst stilleten een paar foto's waren gemaakt
van de verwoesting.

Van welke nationaliteit de bommen
waren? Of de vinnen of roeren stonden
niet te merken. Juist is het
vrijwel zeker te volgen geweest door Engelse
Jagers, zodat de Duitsers zijn bommen last
niet heeft uitgeworpen, eenmaal, dat
niet nog in de vinnen zou den terecht komen
niet meer. Linnen is niet geheel dankbaar
dat het is afgeworpen.

Op zaterdag 14 feb 1942 kwam
het bericht van de Duitse Duiting, dat van
1 januari 1943 ongeveer 1000 Duitse
inwoners ^{in Duitsland} worden. Alle inwoners
van dit gebied op een gegeven moment mogen onder de
regels in het land in Duitsland in Duitsland
niet de Duiting worden gevestigd naar
oplossingen. Ook Duitse, Hering der Lee "meest
in Duitsland worden. Ende December werd
de Duiting in Duitsland in het land over
gevestigd naar een Duiting plaats in Duitsland

VI

Terwijl op 31 Dec 1942 de Lera's Kusters vertrokken
naar het "Hedderhuis", "Alverna" in Aerdinkhout.
Een droevige uittocht, even droevig als de uit-
tocht van vroeger de huisgezinne, die hun geboorte-
grond, huis en erf moesten verlaten, niet weten
wat ze in Kandoorst zou gebeuren. Hou den allen,
die heen gingen, hun doop, hun huis nog terug
krijgen? Het was een zeer zware tijd. Stil en ~~in~~
in zichzelf gesterd, velen met tranen in de
oogen, zoo zag men de inwoners wegstekken!
velen naar een geheel onbekende streek!

De Pastorie en de Kerk stonden ^{gelukkig} den Vrijen
opgeboden en woongebied, zodat de Pastoor
en zijn Pastorie mocht blijven wonen en de
Kerk mocht blijven gebruiken voor de godsdienst-
bedieningen ~~voor~~ de nog achter gebleven Katholieke
huisgezinne, een weinig tal onover, zodat
men ginderig niet van gesterigke knip en sto.
Den Vrijen, zoals op sommige andere plaatsen
nog een kerk, was ook de Pastoor mocht
blijven. Op 10 Januari 1943 werd Kabinen
den Vrijen door den Bisschop overgemaakt naar
Kabinen. Hier kwam de Pastoor in een andere
woning, welke tentoon niet bleef tot 22 Oct
1945, toen na den oorlog in, na de terugkeer
van de Duitsers, door den Bisschop, weer
aan de Kerk werd teruggevoerd, werd benoemd
als Kabinen Kerk.

VII

~~ook~~ hier in onze school hun lessen volgen,
die door twee onderwijzers van die school gegeven
werden. De Katholieke kinderen waren beneden
en de Protestantse kinderen waren boven. Er
was een heel goede samenwerking.

Op ~~15 september 1943~~ 8 April 1943 zijn onze drie
nieuwe bronzen klokken door de Duitsers op-
gevoerd, uit den toren gehaald en wegge-
voerd naar Duitsland, waar zij volgens
latere officiële berichten gesmolten zijn voor
oorlogsmateriaal. Toen de klokken voor de
Kerk op het trottoir van het kerkplein waren
vergeet schreef een jongen van onze school
met krijt in grote letters op de wand van de
grootste klok de volgende woorden: "Wie met
doods gewijde klokken schiet, wint vast de
oorlog niet." Die woorden zijn bewaard
gebleven. In Duitsland, in het begin van den
oorlog was overvloedig en trots bij al hare lange
jaren in overwinningen, heeft ten slotte nu
niet en half jaar van de oost-inname en
uitputting van de laatste jaren van
dat zij kunnen niet anders te leven. En nu
op 1 december 1943 kwam de Duitse met
den laatste machine te met de laatste van de
oorlog van onze mooie toren te beelden met
de laatste van de laatste van de toren om te
maken. De laatste van de laatste van de toren van

Alle heiligen en ook den dag daarna op
Hillevorden niet toelaten. En overleg met
den Orts-Commandant te Hasslem zijn ze
toen weer vertrokken, maar kwamen een
paar dagen later toch weer terug om hun
voodlottig werk te verrichten. Grote gaten
weeden halverwege den toren aan de binnen
kant in de muur gehakt, waarin de spring-
stoffen werden, die gingen, terwijl draad
verbindingen werden aangebracht, van
al deze gaten langs de muur naar beneden
waar in een verhoogd kastje een glazen
beker stond. Een enkele handdoek was in
de toren lag voor de grond met alle gevolgen
van dien. Nadere maan in de kerk nog
waren kwamen de Duitse officieren contriveren
of alles nog in orde was. Bij eventuele
bepotage - was er weder geëeijde - was de Pastoor
de kogel krijgen.

Opheffing is de toren niet omgeworpen. De
Duiters hebben gewacht op een eventueel
invasie van de ingelanden. Het zij blykbaar
op over banten verwachten. Maar zij kwamen
in. De commandant had ons toen in Boord
en de dag, hoed zijn geveerd. Dank aan God
was dit, was over de over de over de over de
over de over de over de over de over de over de
geheven.

